

a. 13728. *Almanak*

U u s

Ilmasõja Laulik

Wene, Prantsuse, Inglize, Italia,
Saksa, Austria-Ungria, Türgi jne. sõdadest

Zartus, 1917

• Hermann'i trüfifojä trüf ja lüü.

a. 13728.

Ed 3020

U u s

Ilmasõja Laulik

Wene, Prantsuse, Inglise, Italia,
Saksa, Austria-Ungria, Türgi jne. sõdadest

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

Tartus, 1917

Sermann'i trükitöja trüüt ja kulu.

üles!

Nüüd üles Wene alamad
Sest waenlased meid piirawad!
Kes wene riigis elawad
Need kaitsku waprast isamaad
Sest igal riigi alamal
Kas olgu kaugel, ligidal
Ei ole armsam kuskil maal.
Kui oma riigi warju all.
Priius, waba isamaa
Kui kutsuwad meid sõdima
Siis astkem ette rõdmuga —
Hurrah, hurrah, hurrah!
Kui päämees käib siin meie eel
Siis olgu julge meie meel,
Sest sõdigen: kui wennad nüüd
Meil isamaa on hõiske hüüd,
Kes lahingites langewad
Neil wõidu pärjad ilu'ad —
Priius, waba isamaa
Kui kutsuwad meid sõdima
Sest astkem ette rõdmuga —
Hurrah, hurrah, hurrah! J. W. J.

Lahingusse minnes.

Nüüd lahingusse lähen ma
Ja sõja tulesse,
Sääl saan kui lõwi wõitlema —
Sest ära waenlane!

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

1-95-1038

Sa tahtsid mõita Wenemaad

Meid tappa, riisuda,

Nüüd parajama palga saad :

Sa pead surema !

Eks rahulikult elada

Sa oma kodus wõi ?

Sind were jänu, kawalus

Kui rõõwli siia tõi.

Kui werd sa nõuad, sure siis

Ka oma were sees,

Mits tulid siia mõitlema

Sa wäeti saksa mees :

Ei tunne süda halastust

Kui mõitleb waenlane,

Kõik näit'wad oma wägewust

Ja püüdwad mõidule.

Meil tarwis kodu kaitseda

Ja peasta isamaad,

Sest nagu lõwi mõitlen ma —

Sa rõõwel surma saad ! A. K.

Sõjas.

Laste lipud lehwitada,

Mõõgad rada rainge,

Jumal juhib mõidu rada —

Wärije ja waenlane !

Wägi marsib kajak kajak,

Mõõgad, püssid wälguwad,

Sõja käst ja pasun kajak,

Platfis on kõik ülemad

Jäta rahul wene pinda

Waenlane, siin näed meest

Kes sull pöörab wastu rinda

Põgene ja tema eest !

Wannume siin püha wannet,

Wene sõbrad, wannume :
 Tsamaad, kui Looja annet
 Tgaweste hoiame.

Woolagu meil higi weri
 Andkem waenlasele tuld,
 Waba olgu maa ja meri,
 Wabaks jäägu meie muld. Dr. M. W.

Sõja käik.

Sõjakäik, kui hirmu-äike
 Sõudis õudselt üle maa . . .
 Kõrgel punas põua päike —
 Hirmsam sest weel oli ta !

Wihane on sõja-jumal,
 Waenu-wanker werine,
 Kui ta sõidab tulekumal
 Läbi maa ja linnade.
 Surm tal putis kondiline,
 Ahastus käib taga, ees,
 Walu mitme taoline
 Istub wantris wiha sees. —

Kõikumas on rahukojad,
 Mures majad madalad,
 Wärisemas mehe pojad,
 Kõhkwel rahwad, riigi ra'ad.

Poega õnnistab siin isa
 Ema nurgas nutab sääl,
 Laual laste leina-kisa,
 Naene nuutsjub woodi pääl . . .

Ode õrnalt wenda hüüab,
 Mõrsja itkeb salaja,
 Sõber sõpra tröösti püüab.
 Wõõras waatab waluga.

Sõjakäik, kui hirmuäike
 Sõuab aga üle maa . . .

Kõrgel põleb põua-päike --
 Armu-Isand, halasta!
 Wihane on sõja-jumal . . .
 Waprad wennad, wõidelge!
 Abiks olgem abitumal,
 Wennad wendi aitame! Ed. B. W.

Sõjamehe ülem-laul.

(M. Saar wiisile loonud.)

Kas kuuled, kuis pasun ju paisub mäe pääl?
 Müüd südamed rindu ja kõrgelt kõla hää!
 Küll kangelast suur Jumal kaitseb ta;
 Kes kartlik on ning kahtleb, saab langema.
 Kui põrguga ise me peaks wõitlema,
 Ei karda me süisgi, on õigus meiega!
 Käib riigilipp ja päämees polgu ees,
 Siis südist sammuda wõib sõjamees.
 Kõik waenlase wägi ta käigu were sees,
 Ei saa enne wõitu, kui langes wiimne mees.
 Meil magusam on mullas magada,
 Kui wõõra wõitja wõlwidest waltwata.
 Me jessame kindlalt, kui kõrge kalju küür
 Ja kaitseme lippu, kui kõige kangem müür
 Mu kaunim kroon on ilus isamaa;
 Ei wapr:ad wennad seda wõi kaota!

Suuretüki tume mürin.

Suuretüki tume, mürin
 Paneb wärisema maad,
 Sõja pasun, trummi põrin
 Wõitlusele hüüawad.
 Sõja sõnumite kandja
 Wälgu kiirul kihutab;
 Ülem sõja käsuandja

Rõrgel mõõta keerutab
 Tuba lahing laeretamas,
 Surma wifat niidab nüüd,
 Mõõgad on ju mõllutamas,
 Wõit on meeste püham püüd.
 Kuulid lendwad läbi õhu,
 Toowad surma tuhandel'.
 Mis ei tina maha rõhu,
 Leiab otsa odadel.

Rohkest' woolab meeste weri
 Ohwerdades isamaal'.

Kus ta sõdides jääb suri

Wapper soldat wõidu ra'al,

Aga sõja wanter sõidab

Wäsimata edasi,

Kuni waprani wägi wõidab,

Sunnib wastast tagasi.

Balju kannid, kangeid mehi

Leidsid surma lahingus.

Siin neil sängiks haura põhi,

Kanniks kambriks kaewandus.

Tuhat waprati sõja wenda

Puhkab ühe haura sees.

Seltsis läks ta wõidu randa

Seltsis puhkab sõjamees.

P. Jakobson.

Wõitlusies.

Kaitse kraawist rutuga

Peau wälja ronima,

Teab kas eluga weel peased!

Suure tüki mürin kärin,

Singes nagu jala wärin —

Bole aega kahelda

Panen püüsi paukuma,

Kuulid jookswad wingudes
 Pait neil soojas südames,
 Olen juba ridades,
 Mõegad raidwad wästkudes,
 Waenlase ma torkan läbi;
 Pole halastust ei häbi
 Kui ei waenlast tapa ma
 Langan ise armuta.

Wõtan wangi waenlase
 Olen helde inime',
 Seon finni tema haawad,
 Et n'ad ruttu terweks saawad,
 Annan õnnetumal süüa,
 Enam ma ei taha lüüa,
 Pakun waefekesel süüa,
 Wiin ta waitse warju kohta,
 Kus ei ole häda ohta —
 Inimesed oleme
 Sõda aga werine! u. n.

Ilma sõda.

Boole ilma täidab sõja kära
 Beri woolab ilma otsata,
 Rahwa pojad läinud kodust ära
 Tõtwad wainu wäljal wõitlema;
 Saksa Willem, kole metsaline
 Ilma rahwad ära häwitab
 Walus nutab iga inimene,
 Mida walmistanud mõrtsukas!

Oh kui hirmus on küll sõda ilmas!
 Wernnal wenna mõel on südames,
 Rööwli leegid lõkendawad filmas
 Kell' ei wiha olnud elades.
 Kurja würsti Injud wõiwad saata
 Hukka ilma süüta hingesid,

Raerdes wõib ta were wäljal waata
Kuidas tapetakse miljonid.

Isa waata alla kõrgest taewast
Kuidas were jõed jooksewad ;
Peasta ilma rahwad sõja waewast,
Kuivata kord nutu pisarad :
Lõpeta kord kole sõja kära,
Mis on ristiks, piinaks rahwale,
Lase tõusta rahu koidu sära,
Sunne päike paista ilmasse!

Et kord jälle paraneksid ajad,
Lõpetä sõda, suur ja werine,
Rahu leiaks Weneriigi rajad,
Rahwas leiaks rahu uueste.
Küll siis kuivawad ka were ojad,
Uuel ilul õitseb ilmamaa,
Kuju tulewad meil armsad pojad —
Isa, meie palwed kuule sal   R. R.

Kodust lahkudes.

Koduke just pean lahkuma --
See pole minu süüd!
Sõja wäljal' lähen wõitlema —
Jää jumalaga nüüd!
Lahkun sinust kurwa meelega,
Ei find süiski ära unusta —
Jää jumalaga nüüd!

Oh kui armas, ilus olid sa
Mu kallis kodumaa!
Sinu murul mängsin lapsena
Ja olin mureta!
Maha jääb nüüd hella eidele,
Saadab lapse were wäljale —
Jää jumalaga nüüd!

Maha jääb nüüd armas taadite

Ta jääb nüüd abita,
 Oed wennad nutwad haleste
 Kui lähen minema.
 Kodu õuest, mäe kingu päält
 Kuulen ma weel nende nutu häält —
 Jää jumalaga nüüd!
 Isa, ema, oed, wennad ko
 Tee waatke taewasse,
 Säält saab abi mulle tulema
 Kui teie palute.
 Kui kord jälle kodu jõuan ma
 Võime taewa Isa tänada —
 Jää jumalaga nüüd!

A. R.

Trummi laul.

Kuulge kuidas trummi heal
 Kostab kodu kingu peal —
 Mehe kõrwal sammub mees,
 Lipp see lehwib nende ees,
 Lipu pääl on lugeda:
 Priius, waba isamaa.
 Trum, trum, trum, trum, tuleb ka
 Kodu kohast lahkuda.
 Isa, ema hellake
 Ara siiski muretse:
 Püha kohus kutsub mind,
 Jõust ja rammust paisub rind,
 Seda tahan rõõmuga
 Täita wahwa mehena.
 Trum, trum, trum, trum kostab nii
 Kord ehk hädas hätisti,
 Wastalise leeri ees —
 Säätki tahan olla mees
 Oma lipult lugeda:
 Püha sõna isamaa.

Ruhu kutsub trummi hääl
 Kõikumata seissta jääl,
 Kallis trum siis kutsu sa —
 Püha lipp ei jäta ma
 Tialgi sind hädasse,
 Sõmmun sinu järele,
 Kohisegu tuisu tuul,
 Whisegu wainu kuul,
 Nagu kalju mere sees
 Tahau seissta tormi ees.
 Aga raueb minu rind
 Sõmaa, kui teenin sind
 Lõõge wiimselt trummi weel
 Lippu all, mu hana eel,
 Sa siis rahu rüüpeße
 Waiksel palwel wagaste
 Pange wäsiind wõitleja
 Rodu mulda magama! Me. V.

Sõtta minnes.

Lähme sõja tulesse —
 Täna siin weel oleme,
 Homme peame rändama
 Ruhu poole — teadmata!
 Maha jääwad wanemad,
 Minu järel nutawad,
 Maha wennad, õed ka —
 Maha armas neiu sa!
 Urge kallid kaebage
 Et lä'en wastu surmale
 Elus, surmas ikka weel
 Teie juures mõte, meel.
 Säääl ma olen wõitleja —
 Peatsin ka surema,
 Kui on surm mu südames

Ünnistan teid suredes.
 Urge nõrke, leinage
 Täewa isa paluge,
 Küll siis koju jõuan ma,
 Teretan teid armuga Dr. M. W.

Jooksu kraaw! ääres.

Kui olen üksi, pimedas
 Ma sõja väljal wahtimas
 Siis neiu peale mötlen ma,
 Kes kodu jäi mind leinama.
 Kui kodust läksin minema
 Siis andis suud mull' armuga
 Ja sõjastas mu rinna na'al:
 Ma trüiks jään sull' igal a'al!
 Kas on ta sõna püdanud
 Wõi teiste armust wõidetud,
 Kas tuskub süda mulle weel
 Wõi langenud ta elu teel?
 Kas täna öösi, pimedas
 Mu eest on kambriks palumas?
 Wõi on ta uuel armu maal
 Ja suigub teise rinna na'al?
 See on, mis mulle muret teeb
 Et minu süda walus keeb —
 Ma usun: truu on minule
 See ilma süüta inglise.

Lahingus.

Suuretükki tume mürin
 Paneb wärisema maad,
 Basunad ja trummi põrin
 Wõitlusesele hüüawad.
 Sõja sõnumite kandja

Wälgu kiirul kihutab
 Ülem sõja kätse andja
 Mõelka kõrgel keerutab.

Juba lahing laenetamas
 Surma wikat niidab nüüd,
 Mõegad on ju mõllutamas
 Wõit on meeste püham püüd.
 Kuulid lendwad läbi õhu,
 Toowad surma tuhandel,
 Mis ei tina maha rõhu
 Langeb mõõga löökidel.

Kalju kallid, kangeid mehi
 Leidfid surma lahingus,
 Siin neil fängiks hana põhi
 Kauniks kambriks kaewandus.
 Lagemata ema poegi
 Puhkab ühe hana sees,
 Seltfis läks ta sõja leeri,
 Seltfis puhkab sõja mees.

Selged filmad.

Kaks selget filma põue põhja
 Mul sügawaste waatfiwad,
 Mul imelikka igatsusi
 Ja tuhat tuskla saatfiwad.

Nüüd kõnnin ümber nagu unes
 Ma sõja tule liini ees,
 Mul on kui seisaks ikka lahti
 Kaks selget filma minu ees.

Kes teab kuis lugu wiimaks lõpeb
 Kas näen neid selgeid filmi weel
 Wõi kustuwad mu omad filmad
 Kord were wäljal, sõja teel.

Kuis lõpeb minu kare saatatus
 Siin keerulisel sõja teel,

Ruid kahte armsat selget silma
Kord sooviks näha mina weel. W. S.

Kasakad tulewad . . .

„Kasakad tulewad! . . .“ hirmus see hüüd,
Wennad, kas paneme plagama nüüd?!
Viha nad sõdavad ja joovad me werd,
Remad ei karda, ei maad ega merd! . . .

Niiviisi ahastab Austria polk,
Sakslase pääst kaob mõistuse tolt.
Üksigi ei seisma järe kasaka ees,
Ehk küll muidu on sakslane mees. —

Muidugi vägew on kasaka nunt,
Sakslase turjale pole ta „gut.“ —
Lahingus läigib tal oda ja piik,
Wastaste werest jääb järele tiik . . .

Kasakad tulewad, hüüdwad: hurraa!
Hüüde all wärišeb meri ja maa,
Just nagu waimusid järsku neid näed,
Ja segi on läinudgi waenlase wäed. —

Kasakad tulewad! Hoidke siis alt!
Germania wendadel warsti on „falt.“
Kasakad tulewad, hüüdwad: hurraa!
Hüüde all wärišeb meri ja maa. Ed. S. W.

Kangel!

Silm otsib saigest taewa laugelt
Kas näeks sind, kallis Cestimaa --
Oh wäga, wäga, wäga laugelt
Sind otsin mina asjata!

Küll rõõmsalt wõideldes ma langeks
Oh Cesti maa su pinna pääl,
Sa nimetaks mind kalliks, kangeks —
Oh õnnis oleks surra sääl!

Siin aga palju kurwem lugu,
 Siin wõdras rahmas, wõdras keel,
 Siin langeb Eesti maa su sugu
 Ja õnnistab sind sures weel.

Oh kodumaa su muru nullas
 Ma soowiks olla, hingada,
 Ja sinu kuldses koidu kullas
 Ma weelgi tahaks ärkada. J. R.

Mure mõtted.

See armas aeg mul seisab meeles
 Mil' rahu maitstes Eestimaa,
 Mil' rõõmsast lausdi emakeeles
 Ja õnnes wõidi hõisata ;
 Küll kaua meie wanemad
 Reid rahu päiwi nägiwad.

Seft õnnest weelgi sulab süda,
 Ja liigub minu laulu keel,
 Et saksad häwitafid jeda
 Mis oli meile waraks weel :
 Mu wabaduse, priiuse
 Rad köitsid orjapõlweesse !

Ei enne Eesti poege süda
 Wõi rahu rannal hõisata
 Kui kadund sõja piin ja häda,
 Ja peastetud on isamaa,
 Kui saksad saawad kaduma
 Siis õnnel wõime hõisata. J. S.

Enna keel.

Kui kuninglikult kõlises
 Mu ema kodu keel
 Mis wäikeses saana urtsikus
 Ma kuulsin elu keel.

Sell' keelel ema kiigutas
 Mind õhtul magama,
 Sell' keelel rääk' sin elu a'a
 Ma armsa isaga.

Küüd iga kord, kui kowade
 Mull' laulab linnu suu,
 Siis nagu Eesti keelega
 Mull' kostaks iga puu.

Ja nagu manitsaks ta mind
 Sealt hana põhjast weel:
 Laps, pea ehteks surmani
 Sa Eesti ema keel

Küüd olen kaugel kodu maast
 Ma sõja müriinas,
 Ei kao tõrwust ema hääl
 Ja mis ta õpetas.   A. R.

Hommitu tuul.

Hommitune tuuleke
 Mööda lendas,
 Sala soowid kaugele
 Wõttis endas.

Seal, kus winguw püüsi tuul
 Surma külwis.
 Lendas hommitune tuul
 Kergeis pilwis.

Wängis mööda lennates
 Metsa salus,
 Mühkas kase oksades
 Kodu talus.

Kas ta rääkis isale
 Sõja elust,
 Rääkis armsa emale
 Poja walust?

Hommitune tuuleke
 Kutta kaugelt,

Pühi mure pisarad
 Võrsja laugelt.

Hommitune tuuleke
 Nutta, tõtta,
 Minu soovid kodusse
 Ühes võta! P. K.

Isamaale.

Mu isamaa su aasalla
 On lilled ilul õitsemas,
 Mii waimustawa wõimuga
 On metsad, laaned mühamas
 Siin igal tunnil meeles sa
 Mul seisab kallis kodumaa!

Mu isamaa su wainudel
 Küll närts'wad õied sügisel
 Nad fiiski uue iluga
 Kord jälle saawad ärkama —
 Mul mõttes seisab igal a'al
 Siin sõja tule liini ra'al.

Su pojad priisked, tugewad
 Kõik wainu wäljal wõitlewad,
 Meil fiiski filmis julge läit,
 Ei ehmata neid surma käit,
 Nad seiswad kindla müürina
 Ja waenlane saab langema.

Seepärast kosu, kaswa weel
 Ja julge olgu sinu meel
 Su pojad waenlast wõidawad,
 Ja kord weel koju tulewad
 Sind teretawad rõõmuga
 Mu üli kallis isamaa!

H. I.

Jumalaga!

Jää jumalaga neiu fiis
 Mu kõige kallim paradiis,

Mu kuldne, läikiw lusti linn,
Kus alles hilja hõiskasin.

Oh paistku päew sull' palawast'
Weel armu taewast, läikijast

Ma pean sõtta minema —

Ei tea kuis lugu sinuga —

Mu armastuie, õnne a'ad
Nüüd surma rinnal suiguwad,
Wæst kaob kuldne pilwete
Ja õö jääb minu hingesse!

A. R.

Lahkumisel.

Ma lahkun sinust ära

Mu kallis kodumaa,

Weel paistab päikse sära

Mull wiimse iluga

Mu tutwad orud, mäed

Mu armas muru maa

Silm wiimist kord eht näed —

Oh nuta, nuta ja!

Siin kiigutas mind kätel

Mu hella eideke,

Siin oja kaldal, lätel

Suud andsin taadile,

Nüüd jääwad minust maha,

Nüüd pean lahkuma,

Ei tröösti sõna taha —

Silm nuta, nuta ja!

Kui wõitlen waenu wäljal

Eääl olen üksik lind,

Oh taewas too mind jälle,

Too kord weel kodu mind!

Wia wannun isa õues

Sull trundust surmani —

Oh hoia omas pöues

Mul aset wiimati!

A. R.

Palwe wõitluses.

Issand ma hüüan sind!
 Surm möllab mõdegaga woolawas meres,
 Wägewad lõpewad mäsšawas meres,
 Wägede Jumal, ma hüüan sind;
 Issand, ja õnnista mind!

Õnnista, Issand mind!
 Õnnista, kui mina wõiduse jõuan,
 Õnnista, kui mina surmale sõuan,
 Etus ja surmas õnnista mind!
 Issand, ma kiidan sind!

Issand, ma kiidan sind!
 Kiites ma wõidan ja wõites ma kiidan
 Kiites ma waenlasti mõdegaga niidan,
 Issand ma kiidan sind —
 Ära unusta mind!

Issa oh kuule mind!
 Kui mina langen siin mäsšawas meres
 Kui mina hüüan sind woolawas meres
 Selgi ma kiidan sind —
 Issa, ma hüüan sind!

A. P.

Ena pisarad.

Mu emake, mul jäiwad meele,
 Kui astsin karmi sõja teele,
 Su armsa nutu pisarad
 Kui rong mind sinult kandis ära
 Wiis wainu wäljal' tagasi;
 Siis emake jäid nutma sina!
 Need pisarad nüüd igal ajal
 Mu meeles seiswad surma rajal —
 Küll kuiwawad siis ära n'ad
 Kui weel mu filmi waatawad,
 Ja kojur tuleb pojake
 Kes üli armas sinule.

Me'e usume, eht küll ei tea
 Et hirmus sõda lõveb pea,
 Siis langen sinu rinnale —
 Nüüd oota weel, mu ema'e! A. T.

Mein kiri sõja väljale.

Su külma fineli wastu
 Ma suruks oma palawa pea,
 Siis unustaks terwet maailma,
 Seal oleks mul hea, nii hea!
 Siis muisutaks mure palgelt,
 Sõja walu su põskede päält,
 Su piinawat igatsust hingest,
 Ei soowiks ma lahkuda jäält.
 Su mälestusest siis kaoks
 Kõik mured ja minewit,
 Eht küll su walude rada
 Ja käidud walu tee pikf.
 Siis puhke paika ja leiaks
 Mis soowin ma südamest,
 Oh wõiksin su rõõmu kord näha
 Ja õnne su silmadest! J. S.

Wõõral maal

Kaugel kodust wõõra piiri peal
 Waikib minu lusti laulu heal
 Wara lopseliku meelega
 Bidin kodu pinnalt lahkuma
 Nüüd mul kurwalt kaebab igatsus:
 Kodus õitseb õnn ja iludus!
 Kodus, kuldse koidu kaisu sees
 Liigub lepit lämme tuule ees,
 Sääb mu kaasikute kahinad
 Orna õhtu sülle surewad

Ei neid minu kõrw siin kuulda saa —
 Bean wäeti wõõral wiibima!

Kodus lill mul päit'se sooja saab
 Döpit leh'te rüpes laulu a'ab,
 Tinnu kari kistab kuldjel suul
 Rohelisel, õitswal toome puul,
 Ilu hääled; — ei nad ulata
 Minu kõrwu üle kauge maa!

Kodu drus, kõrge kalda all
 Keerleb hõbe hallik kõlinal,
 Tähed kullatavad selge wee,
 Järwe põhja paistab linnutee
 Ei mu film siin nende ilu näe —
 Kaugel paistab minu kodu päe!

Wõõrol maal — siin päewad pimedad,
 Tuuled walusaste winguwad,
 Metsa ilu, ei siin jõna ta
 Kutsu künni lindu hõiskama,
 Sest siin mures minu mõte, meel
 Käiwad ühte puhku kodu teel.

Wõõral maal siin kuivad kalju mäed,
 Ümberringi raba, kõrbet näed;
 Ragu jõgi; kodu kauguses
 Saadab hõbe lainid läitides,
 Seda minu film ei leia siit —
 Jännu tõbes seisab nurm ja niit.

Jälle tahaks, jälle rutata
 Kalli kodu poole minema
 Sääal mu süda rahu leiab weel,
 Sääal on jälle rõõmus minu meel,
 Sääal mind ammu ootab iluga
 Minu õitsew, lehkaw kodumaa. H. H.

Mu Isamaa, mu õnn ja rõõm!

Mu Isamaa, mu õnn ja rõõm!

Kui kaunis oled Sa;

Ei leia mina iial tääl

See suure, laia ilma pääl,

Mis mul nii armas oleks ka,

Kui Sa, mu Isamaa!

Sa oled mind, ju sünnitand

Ja üles kasvatand;

Sind tänan mina alati

Ja jään sul truuks surmani!

Mul kõige armsam oled Sa,

Mu kallis Isamaa!

Su üle Jumal walwagu,

Mu armas Isamaa!

Ta olgu sinu kaitseja!

Ja wõtku rohkest' õnnista,

Mis iial ette wõtad Sa,

Mu kallis Isamaa.

Priius kallis anne.

Priius, kallis anne,

Taewa kingitus:

Kõige õnne kanne

On ju walitsus;

Kus sind pole leida,

Sääl on wiletsus:

Meie poole heida,

Kallis warandus!

Ei küll pane tähel'
 Eind weel kõik maailm;
 Weel on mitmel mehel
 Süda sulle külm.
 Siisgi pean mina
 Wäga kalliks sind.
 Sest et päästsid sina
 Orjapaelust mind.

Eesti wennad armsad,
 Teil on priius käes
 Olgem wahwad armsad
 Seda pruukides;
 Edasi oh jõudkem
 Sunre hoolega,
 Waimu priiust nõudkem.
 Kõige elu a'a!

Dr. K. A. S.

Troon langes — —

Troon langes woolaw were meri.
 Ta toed ära õõnistas
 Ning kufutas
 Ta kuristikku,
 Igawikku,
 Sest ta'u nõuab süüta weri!
 See troon mis langes eluaja
 Meis mõru tundeid äratas;
 Ta häwitas
 Kõik auusad mõtted,
 Ette wõtted,
 Tal abiks shandram, wangi maja!
 Kui ofatumaid ohwrid nõudis
 Meilt troon, mis werest nõretas
 Ta häwitas
 Me'e sihti, aateid
 Ilma waateid
 Nii kaua, kuni ots tal jõudis.

Need pifarad, mis ojana
 Kõik trooni ümber woolasid,
 Need aitasid
 Et rutem kaoks
 Alla waoks
 Wis hakkunud ju fõdunema.
 Need ohkamised, wandumine
 Wis wangi fongis fajasid
 Kus tuhandeid
 Wõim waigistas,
 Kägistas
 Need purustasid lendwa mao pea.
 Kuid weri punane, mis woolas
 Reist teda sundis wabadus,
 Ja sarnadus
 Nut elu looma
 End ohwriks tooma,
 See weri trooni alust õõnistas.
 Troon langes! Ühes langes alla
 Ka lord, mis wana, mädanud.
 Ja päikse walgel
 Uns elu algel —
 Me'e häwitame wägi walla!   J. B.

Marfellaife!

Rauem raudu me kanda ei taha,
 Ite kaelast ja kõiditud käest!
 Üles, orjuseahelad maha,
 Wiime wõidule priiusewäed!
 Maha werega wõidetud troonid,
 Ebajumalad kaduagu eel,
 Ainult kurnats meil fullased kroonid,
 Nende kandjaks meil timukad teel.
 Seft ülesse! hüüab meid wabadustöö
 Tund tulnud, fus tasuda waja!

Kus kutsub meid wõitluse kaja :
 Tee lahti ! Lahti tee.
 Tahad igawest orjaks ja jääda,
 Kanda teotust lõpmata weel ?
 Üles, wabaks tahame saada,
 Puruks lõhume tõkkes sel teel !
 Wälja kutsume waenlaste salga,
 Walekatted neil kiskume eest,
 Saagu rõhujad needimisepalga,
 Rahwas otsustab nüüd omast wäest.
 ∴ Sest ülesse ! hüüab meid wabadustöö ! ∴ ;
 Läbi werise udu meil kumab
 Kaugelt tõsi e priiuse koit ;
 Üle wõitlusehaua meil punab
 Gemalt tõe ja wendluse wõit.
 Wajub jäädawalt kurjuse oda,
 Kaob alandaw orjuseöö.
 Wabal walgel siis käime uut rada,
 Kus meid ühendab õnnistaw töö.
 ∴ Sest ülesse ! hüüab meid wabadustöö ! ∴ ;

Riigi pööre

Nüüd wana hirmu walitsus
 On trooni jätnud maha --
 Koh kadugu ta igawest,
 Ei rahwas teda taha
 Ta oli saksa sõbralik
 Ja tegi palju kurja,
 Kui sõja wägi wõitlemas
 Siis aeti wõidud nurja.
 Meil riigi tüüril seiswad
 Kõik saksa rüütli sugu,
 Nad riigi rahwast nõõrisid
 Ja täitsid oma pugu.
 Ja wana „Ritu“ purjutas
 Ning oli nende nõus,

Ja tema naene, sakslane
 See seisis suures jõus.
 Nii tahtsid riiki meelega
 N'ad saksa maale anda,
 Et ussi sugu orjama
 Võits meie rahvast panda.
 Eääl tõusis rahwas ülesse
 Ja tõusis sõja wägi,
 Nüüd murtud hirmu walitsus
 Ja lagun'd saksa regi.
 Uus walitsus on asemel
 Kus targad mehed seiswad,
 Ja warsti saksa torakad
 Kõik Siberisse reiswad.   A. R.

Geft ära !

Geft ära — sõgedad te'e näete
 Et wõit on meie õjäädawast,
 Teil alus õõnistatud alt,
 Nüüd minewiku walda jääte.
 Oõ pikk ja pime kestis kuu,
 Mis riigi rahvast rõhusid,
 Nüüd kahwatasid, kadusid
 Ja leidsid igawiku haua.
 Kull püüdsite meid häwitada
 Te'e surma, wägi wallaga,
 Ja süüta rahwa werrega
 Te'e tahtsite meid lõpetada.
 Kuid ei. Käed kütjest, teie kelmid !
 Te'e mälestus on werine,
 Ja lõõg on täis, nüüd kaduge
 Te'e rõõwliid, meie elu wõtjad !

*   *
 Nad kadusid, ei enam tule
 Meid uuest jälle piinama,

Teid saadab rahvas sajatades
 Müüd minge kelmid häbiga!

J. B.

Üles!

Üles, üles Gestlane
 Tõsta käsi kõrgele!
 Rusikas, mis raiub rauda
 See ei karda surma hauda —
 Hoia waenlane,
 Ta eest põgene!

Üles, üles Gestlane
 Waata ümber uhkeste:
 Lahti köidikust su käed,
 Rodu pinna orud, mäed,
 Nurmed niidud ka
 Jõudsid lunasta.

Üles, üles Gestlane,
 Astu sammul julgeste!
 Astu nii, et rada rakkub,
 Paula nii et lepit lakkub:
 See on meie maa,
 Wäetud werega!

Üles, üles Gestlane
 Wõitle wõida wahwaste!
 Arkanud on wanad waimud
 Kalewite kanged kaimud,
 Leegib tuluke —
 Üles Gestlane!   A. R.

Gestimaa, mu isamaa!

Gestimaa, mu isamaa,
 Kuis nii armas oled Sa!
 Wurravad ka maru tuuled
 Sinu wiimsed tammepuud,
 Siiski hüüawad mu huuled:
 ∴ Gestimaa, Sul annan suud! ∴:

Gesti waprast wenemad
 Waimuwallast waatawad,
 Peas on neil elukroonid,
 Wõidulaulud nende suns,
 Neil on jumalikud troonid,
 ∴ Kuldjed kanded tammepuust, ∴

Gestimaa, Su mehe meel
 Tole siiski kadunud weel;
 Peab surm ka rohket lõikust
 Suure sõjakäraga:
 Truuts me jääme isamaale
 ∴ Wiimse weretilgani! ∴

Kas tunned maad.

Kas tunned maad, mis Peipsi-rannalt
 Käib Lääne mere rannale,
 Ja Munamäe methalt, murult,
 Käib lahke Soome-lahetele?
 See on see maa, kus minu häll
 Kord kiikus ja mu ijadel.

Gesti laulgem nüüd ja ikka ka:
 See ilus maa on minu isamaa!

Siin teretawad metsa-ladwad
 Nii lahkest järwi, rohumaid;
 Siin taewa wihmal oras wõjub
 Ja päike paistab wiljapäid.
 See on see maa jne.

Siin kaswab Gesti neeste sugu
 Ja sammub wabadusele;
 Siin kaswab priskelt Gesti neiu
 Ja sirgub Gesti priule.
 See on see maa jne.

Siin tõstab rahwas põllu-ramuru
 Ja mat'ab endist wiletsust;
 Siin püüab rahwas waimu walgust
 Ja matab endist pimedust.

Oh töotage südamest
 Me mehed olla igawest,
 Ja laulgem nüüd ja lõpmata:
 Sa kosu, kaswa, kallis kodumaa! Dr. M. W.

Gesti isamaa.

Mu meeles seisab alati
 Mu hiilgaw isamaa,
 Kus rahwas waitne, südameil
 Ja lootuses nii kannatlik —
 Mu armas kallis maa! ;:

Kuis hüüab kõrgelt kukulind,
 Kuis metsad kohawad,
 Kuis orud rahus hingawad
 Ja lehed kaunilt hiilgawad
 Ja ehad punawad! ;:

Weel kõlab keel siin kindlaste
 Ta wana põhjusel,
 Weel mäed siin juttu wesiawad
 Ja orud kõnet tõstawad
 Suus sõnu lehtedel. ;:

Ja Gesti poegist tunnistab
 Neil sõna rikas hää!:
 Nad wahwad wõitjad sõdades
 Ja kündes käiwad külwades
 Siin isa pinna pääl. ;: E. K.

Leina marš.

Teid neelas werine wõitlusewald,
 Te surite lahingu wäljal.
 Teid tihtigi kattis ka wangide rüüd
 Ja saatis teid raudade kõlin. ;:

Nii mõndagi häda ja wiletsust saan'd
 Te kannata waenlaste wahel.
 Kuid, wennad, weel kirglikelt paisub me rind!
 Weel waprasti tufsub me süda! ;:

Las' prassifid rikkad, las' pidustas tsaar,
 Las' timukad suplesid weres ;
 Teid saadab te sõprade õnnistus teel,
 Teid mäletab tänulik rahwas. ::

Müüd käes on meil aeg, kus lai rahwaste parw
 On kerkin'd kui mühisew laene ;
 Lööb särama päike ja priiuse loit,
 Saab loitma te wõitluse rajal ::

Isamaa ilu hoieldes.

Isamaa ilu hoieldes,
 Waenlaste wastu wõideldes
 Warisefid waprak wallad,
 Kolletasid kihelkonnad
 Muistse põlwe mulla alla.
 Nende piina pigistused,
 Nende waewa wäsimused.
 Muistjed kallid mälestused
 Kostku meile kustumata !

Mu isamaa armas.

Mu isamaa armas,
 Kus sündinud ma ;
 :: Sind armastan ma järgest'
 Ja kiidan lauluga ! ::
 Ei seedrid ei palmid
 Ei kiswa me' maal ;
 :: Meil siiski kenad männad
 Ja kuused kased ka. ::
 Ei hõbedat, kulda
 Ei leida siin maal
 :: Meil wilja kandjat mulda
 On leida igal pool. ::
 Oh õitse weel kuu,
 Mu isade maa !

:: Sa maa kus palju wahnust
 Ja waimuwara ka! ::
 Su hoolets end annan
 Ja truiks sulle jään,
 :: Kuni ma kord ka suren
 Ja oma hauda lään! :: F. R.

Isa sõnad.

Winu isa ütles mulle:

„Prii on jälle meie maa,
 Prii on jälle meie rahwas.

Armas poeg sest rõõmusta!“

„„Kuidas priius meie tuli;
 Ütle isa minule?““

Isa ütles: „Priius tuli
 Kui see koidu täheke!“

„Priius hakkas meie paistma
 Kui see kume wara loit,
 Priius hakkas helendama
 Kui see lõtkew koidu loit.

„Priius tõusis kui see päike
 kodu kuldse kaisu seest;
 Orja põli puged ära
 kui see udu päikse eest!“

Wina uuest' isalt nõudsin:

„„Kas meil priius jälle kaob?““

Isa ütles ei ta tao;

Priius tõuseb orjus waob!

„Ohjad ei wõi jõe hoida,
 kui ta kohab kewadel?“

Kas wõib priiust paesul panna
 kui ta paisub paistujel?“

Kes wõib meie metsal hüüda,
 kui on läes kewade:“

Kaasit ära aja kasu,
 Lepit, ära lehitse!“

Kes wõib orasele hiiüda :
 Ara wõrsu wõsu sa !
 Kes wõib haljal' aasal' õelda :
 Ara hakka õitsema !
 „Kes wõib tõuswal päikesel' hiiüda :
 Keera jälle tagasi !
 Teda pilw küll wahel katab,
 Aga päew on ometi !“ Dr. M. W.

Nüüd üles, üles wägewad wäed.

Nüüd üles, üles wägewad wäed,
 Me sõidame priiuje riiki !
 Me tormame läbi metsjad ja mäed
 Ja näitame püssi ja piiki.
 Waat' see on tubli ja mehine mees,
 Kel wahwa ja wõitleja süda on sees.

Ei tunne me sulast, ei isandat,
 Ei tunne me kubjaste sundmist :
 Me austame wõitlejat,
 Kel rindus on kõrgemat tundmist :
 Kel kohus ja priius ja isamao,
 Ta elust ülem on otsata.

Me paneme surma mäsjama,
 Ja waenlane waob kui wari,
 Me laseme mõõgad möllata !
 Ja kaob kõik waenlaste kari.
 Kes wahwad ja wägewad wõitlejad,
 Neid kõrgemad wäed aitawad.

U. P.

Jää jumalaga isamaa.

Jää jumalaga isamaa !
 Jää jumalaga nüüd !
 Sest sõja teele lähen ma !
 Jää jumalaga nüüd !
 Sest ma laulan kurwa meelega,

Sun, südame ja keelega!

Jää jumalaga nüüd!

Su taewas, põllud, heinamaad,

Oh armas isamaa!

Mull' palju rõõmu tegewad,

Oh armas isamaa!

Jumal teab, et ma siind armastan

Ta siiski lahtuma 'ust pean;

Jää jumalaga nüüd!

Sa armas jõgi saadad mind,

Jää jumalaga nüüd!

Et lahtun, see teeb kurwaks sind,

Jää jumalaga nüüd!

Druft sammeldan'd kiwi päält,

Säält tõstan wiimast korda häält

Jää jumalaga nüüd!

Dr. K. A. S.

Lillekehe waenlane.

Lillekene — mesi lind

Soojal päewal oisib sind,

Sumisedes lendab ta

Magust makla rõõwima.

Lillekene kardab sa —

Mett ta tõttab korjama,

Walusaste torfab sind

Kuri, kawal mesilind.

Lilleke kui närtsid sa

Ilu saab sul lõppema,

Ei siis enam okjal lind

Lõbu laulul kiida sind.

Lilleke, oh usu mind

Põesa warju peida end,

Seal su õied lehed ka

Wõiwad ilul lehwida.

Rõnda neiu, kodumaal

Ditse puhtalt lille ra'al

Kuni sõja wäljait ma

Tõttan ma siind noppima.

K. K.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

AR1-95-01038

